

ถอดบทเรียนทุเรียนจันท์-ทุเรียนตะวันออก 2565

รองรับโอกาสข้างหน้า และความท้าทายใหม่

18 กรกฎาคม 2565

โดย นางปัทมา นามวงศ์
เกษตรจังหวัดจันทบุรี

18 กรกฎาคม 2565

สถานการณ์การผลิตทุเรียนในภาคตะวันออก

- ➡ พื้นที่ปลูกทุเรียนภาคตะวันออก (จันทบุรี ระยอง ตราด) รวม 512,947 ไร่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.04 เมื่อเทียบกับปี 2564)
- ➡ ส่งผลให้มีผลผลิตทุเรียนออกสู่ตลาดถึง 732,330 ตัน
- ➡ เฉพาะจังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ยืนต้น 320,494 ไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.68)
- ➡ พื้นที่ให้ผล 227,002 ไร่ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.49)
- ➡ ปริมาณผลผลิต 496,760 ตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.46)
- ➡ (จากข้อมูลการสำรวจไม้ผลเอกภาพปี 2565)

ช่วงเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาด

- ➡ เกษตรกรภาคตะวันออก มีประสบการณ์และองค์ความรู้ในการจัดการต้นเพื่อให้พร้อมต่อการออกดอก
- ➡ ประสบความสำเร็จในการผลิตทุเรียนก่อนฤดูในเชิงการค้า
- ➡ สามารถเร่งให้ทุเรียนออกดอกได้ในเดือนกันยายน
- ➡ และสามารถเก็บเกี่ยวได้ในเดือนกุมภาพันธ์

ช่วงเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาด

- ➡ ด้วยสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของภาคตะวันออกที่เอื้ออำนวย
- ➡ ทำให้มีผลผลิต เริ่มออกสู่ตลาดในเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนเมษายน
- ➡ โดยรุ่นสุดท้ายจะเก็บเกี่ยวในเดือนกรกฎาคม
- ➡ รวมระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนของภาคตะวันออกฤดูกาลนี้ยาวนานถึง 6 เดือน

การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

- ▶ ในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมา ในช่วงติดดอกออกผลของทุเรียน มีปริมาณน้ำฝน 949 มม. (ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา)
- ▶ แต่มีจำนวนครั้งที่ตกมากกว่า ซึ่งการที่มีฝนตกบ่อยครั้งในช่วงการติดดอกออกผล ส่งผลให้มีการแตกใบอ่อน ทำให้ช่อดอกผลหลุดร่วง
- ▶ แต่ช่วงปลายปีมีอุณหภูมิลดลงในช่วงที่เหมาะสม จึงทำให้การออกติดผลดี และมีการออกดอกติดผลในหลายรุ่น

การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

- ➡ ในรุ่นหลังที่มีการเก็บเกี่ยวในช่วงฤดูฝน พบแพร่ระบาดของโรครากเน่าโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อ *phythopthera* spp. และโรคกิ่งแห้ง ที่เกิดจากเชื้อ *fusarium* spp.
- ➡ โรคและศัตรูพืชที่สำคัญต่อการส่งออก เช่น เพลี้ยแป้ง
- ➡ จากสภาพอากาศที่แปรปรวนขึ้นทุกปี เกษตรกรต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยตนเอง
- ➡ เลือกวิธีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม
- ➡ เน้นการลดการใช้สารเคมี ผลิตพืชตามมาตรฐาน **GAP**

มาตรฐานในการส่งออกที่เข้มข้นขึ้น

➡ สถานการณ์โควิด ทำให้ประเทศคู่ค้ามุ่งเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพและ
ไม่ปนเปื้อนเชื้อโควิด-19

➡ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี จึงได้สั่งการให้สำนักงานเกษตรจังหวัด
จันทบุรี ร่วมกับสมาคมทุเรียนไทย จัดทำแนวทางการปฏิบัติด้าน
สาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดและปนเปื้อนของเชื้อโควิด -
19 สำหรับเกษตรกร **GAP+**

➡ จังหวัดจันทบุรีร่วมกับ สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6
ดำเนินการมาตรฐานในล้งในรูปแบบของ **GMP+**

การแข่งขันที่เกิดจากพื้นที่ปลูกที่เพิ่มขึ้น

- ➡ จากข้อมูลจันทบุรีมีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นถึง 26,141 ไร่ (ร้อยละ 5.28)
- ➡ ซึ่งส่งผลในอนาคตประมาณ 3 ปี ก็จะมีผลผลิตเพิ่มเติม 47,053 ตัน
- ➡ ต้องเน้นย้ำให้เกษตรกรผลิตโดยอาศัยมาตรฐาน **GAP**
- ➡ เก็บเกี่ยวในอายุที่เหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยวของแต่ละสายพันธุ์
- ➡ ลดปัญหาการตัดทุเรียนด้อยคุณภาพ
- ➡ สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภค
- ➡ ลดต้นทุนการผลิต

การแข่งขันที่เกิดจากพื้นที่ปลูกที่เพิ่มขึ้น

- ➡ เกษตรกรต้องปรับตัว มาจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ
- ➡ สร้างทุเรียนอัตลักษณ์พื้นที่ถิ่นตามสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หรือ ทุเรียน GI
- ➡ เปิดสวนทุเรียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ➡ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- ➡ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ต้องเป็นพี่เลี้ยงในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และให้ความรู้ในการตรวจวัดเปอร์เซ็นต์น้ำหนักแห้งในเนื้อทุเรียน (ตรวจก่อนตัด)

วิกฤติแรงงาน และเครื่องมือแรงงาน

- จากสถานการณ์โควิด-19 ถูกจำกัดด้านแรงงานชาวต่างประเทศเพื่อนบ้าน
- ต้องใช้แรงงานภายในประเทศ (ซึ่งมีน้อย)
- ต้องมีการนำเทคโนโลยี เช่น โดรน แอร์บัส รถตัดหญ้า เข้ามาทดแทน
- แนวทางของกรมส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่)

รูปแบบการค้าทุเรียนไทย

- ➡ มี 3 รูปแบบ ได้แก่
- ➡ 1) เกษตรกรจำหน่ายให้ผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุ (ล้าง) เพื่อส่งออกไปตลาดต่างประเทศ (70%)
- ➡ 2) เกษตรกรจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง จำหน่ายเองที่สวน จำหน่ายออนไลน์ และเปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร (จำหน่ายในประเทศ ไทย) (20%)
- ➡ 3) เกษตรกรจำหน่ายเข้าสู่กระบวนการแปรรูป (10%)

ระบบโลจิสติกส์

- การกระจายผลผลิตทุเรียน ไปสามทิศทาง คือ
- 1.การส่งออกไปยังต่างประเทศ
- 2.การบริโภคภายในประเทศ
- 3.การแปรรูป
- โลจิสติกส์ นั้น จะมี 3 รูปแบบ คือ
- - ทางบก คือ การบรรจุทุเรียนของใส่ในตู้คอนเทนเนอร์ และขนส่งทางรถบรรทุกทางช่องการค้าทางชายแดนต่างๆ
- -ทางเรือ คือ การบรรจุทุเรียนของใส่ในตู้คอนเทนเนอร์ และขนส่งทางเรือผ่านท่าเรือ
- - ทางอากาศ คือ การบรรจุทุเรียนของใส่ในตู้คอนเทนเนอร์ และขนส่งทางเครื่องบินผ่านสนามบิน

ต้นทุนการขนส่งทุเรียนไปจีนก่อนโควิด (ปี 2562) และปัจจุบัน (2565)

- ก่อนโควิด นิยมขนส่งทางบก 50% ทางเรือ 49% และทางอากาศ 1%
- แต่ปัจจุบันนิยมขนส่งทางบก 25% ทางเรือ 70% และทางอากาศ 5%
- - การขนส่งทางบกก่อนโควิดต้นทุน 2.5 แสนบาท/ตู้ (เส้นทางที่นิยมคือ **R12** เนื่องจากระยะทางสั้นประหยัดค่าขนส่ง)
- - ปัจจุบันต้นทุน 8 แสนบาท/ตู้ (เปลี่ยนมาใช้เส้นทาง **R3A** เนื่องจากหลีกเลี่ยงมาตรการตรวจเข้มของจีน)
- - การขนส่งทางเรือก่อนโควิดต้นทุนค่าระวาง 35,000 บาท/ตู้
- - แต่ปัจจุบันต้นทุนค่าระวาง 60,000 บาท/ตู้
- - การขนส่งทางอากาศก่อนโควิดต้นทุน 1 ล้านบาท/ตู้
- - แต่ปัจจุบันต้นทุน 1.8 ล้านบาท/ตู้

กลไกหรือระบบที่จะนำไปสู่ทางออกที่ชัดเจนยั่งยืน

- ➡ คือ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- ➡ เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่
- ➡ โดยวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน
- ➡ เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต
- ➡ โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ตามนโยบาย การตลาดนำการผลิต
- ➡ นำไปสู่การ จัดการสินค้าเกษตรสู่สมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน
- ➡ สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต

การผลิตทุเรียนตาม BCG Model

- ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แนวการพัฒนายั่งยืนในสาขาอุตสาหกรรมเกษตรและบริการ
- สร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร
- ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรมีคุณภาพ
- เศรษฐกิจมูลค่าสูงเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน
- ขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรด้วย **BCG Model (Bio-Circular-Green Economy)**
- มุ่งการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว
- “ปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรของประเทศไทยสู่ 3 สูง คือ ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง รายได้สูง”
- ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผสมภูมิปัญญา

คำถาม.....?

จบการนำเสนอ